

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 stycznia 2024 r.,
wniosku K. K. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu
Apelacyjnego w Lublinie z 18 lutego 2021 r. sygn. akt
II AKa 91/20, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu
z 12 listopada 2019 r. sygn. akt II K 33/18,
na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

**odmawia przyjęcia wniosku K. K. wobec jego oczywistej
bezzasadności.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 18 lutego 2021 r. sygn. akt
II AKa 91/20, utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu
z 12 listopada 2019 r. sygn. akt II K 33/18, którym K.K. skazany został za
popętnienie przestępstwa z art. 258 § 3 k.k. i inne na karę łączną 5 lat
i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Skazany pismem z października 2023 r. wskazując jako podstawę
wznowienia art. 540 § 2 k.p.k., jednak bez wskazania orzeczenia Trybunału
Konstytucyjnego, które stanowić miało podstawę wznowienia postępowania,
zażądał wyznaczenia mu obrońcy celem sporządzenia i podpisania wniosku
o wznowienie tego postępowania.

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej SN z 24 października 2023 r. wnioskodawca wezwany został do uzupełnienia braków formalnych wniosku i sprecyzowania okoliczności, które uzasadniają przyjęcie, iż mieszczą się one w pozostałych podstawach wznowienia postępowania, które zostały określone w art. 540 § 1 k.p.k., w przypadku, jeżeli przepis art. 540 § 2 k.p.k. został wskazany we wniosku omyłkowo.

W pisemnej odpowiedzi na to wezwanie skazany zmodyfikował podstawę złożonego wniosku, z którego treści wynika, iż podstawy wznowienia upatruje w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. (*propter falsa*) lub art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. (*propter nova*). W piśmie tym wskazał bowiem, iż wszedł w posiadanie zasłyszanych informacji o składanych przez uczestników tego postępowania oświadczeniach wobec osób trzecich, które potwierdzają niesłuszność skazania go za przypisane mu przestępstwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek skazanego K.K. jest oczywiście bezzasadny i dlatego należało odmówić jego przyjęcia.

W wyniku stwierdzenia oczywistej bezzasadności złożonego przez skazanego wniosku o wznowienie postępowania należało odmówić jego przyjęcia stosownie do treści art. 545 § 3 k.p.k. Wskazany przepis obliguje sąd do przeprowadzenia kontroli wniosku o wznowienie postępowania złożonego przez skazanego, który nie uczynił zadość wymogowi sporządzenia i podpisania go przez adwokata lub radcę prawnego (*vide* art. 545 § 2 k.p.k.). Kontrola winna być dokonana pod kątem tego, czy z treści wniosku nie wynika jego oczywista bezzasadność, niemniej bez konieczności wzywania wnioskodawcy do usunięcia wymienionego braku formalnego. Sformalizowanie instytucji wznowienia postępowania w zakresie istnienia podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania, powoduje, iż osobisty wniosek strony o wznowienie postępowania podlega, w sposób formalny, wstępnej kontroli w zakresie jego treści i w wypadku stwierdzenia jego oczywistej bezzasadności, którą należy rozumieć jako niedającą żadnych racjonalnych podstaw do merytorycznego badania warunków wznowienia,

odmawia się jego przyjęcia z pominięciem procedury uzupełnienia jego braków formalnych. Na gruncie rzeczzonego przepisu rozumienie oczywistej bezzasadności wniosku nie ogranicza się wyłącznie do tych wypadków, w których we wniosku o wznowienie podniesione zostały okoliczności będące już wcześniej przedmiotem rozpoznania w postępowaniu o wznowienie postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dostrzega się, że użycie w treści art. 545 § 3 k.p.k. zwrotu „w szczególności” nie pozostawia wątpliwości, iż jest to wskazanie przykładowe. Dlatego też uznanie wniosku o wznowienie za oczywiście bezzasadny będzie miało miejsce również w sytuacjach, gdy w sposób oczywisty, niejako rzucający się w oczy, oparty zostanie na innych podstawach niż te, które określone zostały w przepisach rozdziału 56 k.p.k. lub też żadna ze wskazanych we wniosku okoliczności nie będzie mieściła się w katalogu przesłanek zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540 lit. a k.p.k. lub art. 540 lit. b k.p.k. oraz gdy nie zaistnieją przesłanki do podjęcia przez sąd działań *ex officio* - art. 542 § 3 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2022 r. sygn. akt II KO 11/22).

Treść sporządzonego przez skazanego na wezwanie Sądu Najwyższego pisma, choć nie czyni tego w sposób formalny, uzasadnia przyjęcie, że w rzeczywistości odwołuje się on do przesłanki wznowienia ujęte w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. W związku z tym w pierwszej kolejności przypomnieć należy, iż w utrwalonym od lat i jednolitym orzecznictwie sądowym, znajdującym wsparcie w doktrynie procesu karnego, wskazuje się, że postępowanie w przedmiocie wznowienia postępowania nie jest kolejną kontrolną w zwykłym toku instancji. W ramach tego postępowania nie można więc przeprowadzać oceny poprawności przeprowadzonego i prawomocnie już zakończonego postępowania karnego (także pod względem kompletności gromadzenia i oceny dowodów), a strona – składająca wniosek w oparciu o podstawę *propter nova* – musi wskazać na nowe i dotychczas nieznane jej i sądowi fakty i dowody, które z dużym prawdopodobieństwem wskazują, że skazany czynu nie popełnił (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.), względnie, że skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary, albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary (art. 540 § 1 pkt 2 lit. b

k.p.k.). Postępowanie wznowieniowe nie służy też poszukiwaniu dowodów czy też badaniu, czy określone osoby mają w ogóle jakąś wiedzę na dany temat (por. np. postanowienie z dnia 7 czerwca 2018 r. sygn. akt V KO 6/18). W tym kontekście wskazać należy, że w rozpoznawanym wniosku o wznowienie postępowania w sposób nader ogólny sformułowano określoną tezę dowodową, sprowadzającą się do powtórzenia stanowiska prezentowanego w toku procesu karnego przez skazanego w przyjętej linii obrony, ograniczającą się do negacji zaistnienia zdarzeń objętych zakresem przypisanych mu czynów, wspartej podważaniem wiarygodności środków dowodowych – złożonych wyjaśnień i zeznań przez R. F., korzystającego z instytucji przewidzianej w art. 60 § 3 k.k. W tym kontekście przypomnieć trzeba, że wprawdzie w prawomocnie zakończonej sprawie podstawą ustaleń faktycznych były przede wszystkim pomówienia R. F., to jednak wnikliwie zweryfikowane innymi dowodami (str. 13-41 uzasadnienia), wyselekcjonowanymi uprzednim wskazaniem, które z nich i w jakim zakresie i dlaczego są wiarygodne (str. 43-54 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji). Oceny takiej – wobec treści zarzutów apelacji obrońcy skazanego – dokonał również sąd odwoławczy (str. 3-5 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). Przy takiej wymowie materiału dowodowego, nie sposób stwierdzić, aby nowe okoliczności dowodziły z dużym prawdopodobieństwem wadliwości prawomocnie wydanego wyroku, zwłaszcza, iż przywołane fakty nie zostały poparte pisemnymi oświadczeniami świadków, na podstawie którego można by wnosić o zakresie ich wiedzy o zdarzeniach mających znaczenie z punktów widzenia podstaw wznowieniowych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 kwietnia 2005 r. sygn. akt V KO 80/04, 19 marca 2008 r. sygn. akt IV KO 126/07 czy 19 października 2013 r. sygn. akt IV KO 48/13). Analiza wniosku skazanego pozwala zatem stwierdzić, że nie zostały spełnione warunki skuteczności żadnej z podniesionych okoliczności wymienionych w katalogu przesłanek zawartych w art. 540 k.p.k., ani art. 540 lit. a k.p.k. lub art. 540 lit. b k.p.k., gdyż zarzuty, jakie skazany stawia wyrokom wydanym w jego sprawie, dotyczą wyłącznie postępowania dowodowego i oceny dowodów. Jego zdaniem prawidłowa ocena materiału dowodowego, w kontekście nowych faktów, winna prowadzić do wniosku, iż nie jest on sprawcą przypisanych mu czynów. Jako nowe okoliczności, które

świadczą o jego niewinności, wskazał zasłyszane relacje współwięźniów mające potwierdzić, iż stał się ofiarą pomówienia, a co za tym idzie - na niesłuszność wyroku skazującego. Odnosząc się do tych okoliczności, należy stwierdzić, że - jak wynika z akt przedmiotowej sprawy - były one już przedmiotem analizy przez sądy obu instancji. Jedynie gwoździ przypomnienia zwrócić należy uwagę skarżącemu, że postępowanie o wznowienie postępowania nie ma charakteru kontroli instancyjnej zapadłych w sprawie prawomocnych orzeczeń, a tym samym nie może zmierzać do ponownej oceny dowodów już przeprowadzonych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 stycznia 2018 r. sygn. akt III KO 53/16; z 19 lutego 2020 r. sygn. akt V KO 78/19; z 1 lipca 2020 r. sygn. akt IV KO 122/19; z 7 października 2021 r. sygn. akt V KZ 46/21). Nie polega ono także na weryfikacji procedowania sądów w kontekście ewentualnego naruszenia przepisów procedury karnej. Jego celem jest wyłącznie sprawdzenie, czy w sprawie ujawniły się nowe fakty lub dowody, co w tym wypadku nie miało miejsca. Tymczasem część motywacyjna wniosku przekonuje, że instytucję wznowienia skazany traktuje jako szansę na ponowienie prawomocnie zakończonego postępowania w jego sprawie.

Do części wniosku natomiast, z którego wynika, iż te wskazane jako nowe okoliczności mogą stanowić podstawę do wznowienia postępowania w oparciu o art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 grudnia 2004 r. sygn. akt IV KO 50/04; z 28 kwietnia 2009 r. sygn. akt IV KO 180/08), stwierdzić wystarczy, iż wymogiem formalnym wniosku opartego na twierdzeniu o popełnieniu przestępstwa przez R. F., jest dołączenie do wniosku stosownego orzeczenia, o którym mowa w art. 541 § 2 k.p.k. (co do charakteru takiego orzeczenia por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 maja 2020 r. sygn. akt I KZP 12/19). Takiego dokumentu wnioskodawca nie tylko nie przedstawił, ale nawet nie zasygnalizował, iż posiada wiedzę o wydaniu takiego orzeczenia. Nie trzeba dodawać, że w takiej sytuacji, aby podstawą do żądania wznowienia postępowania uczynić okoliczność, na którą powołuje się obecnie wnioskodawca, winien on złożyć stosowne doniesienie do organów ścigania, tak, aby móc uzyskać wymagane przepisem art. 541 § 2 k.p.k. orzeczenie (wyrok skazujący lub orzeczenie stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego). Ponieważ Sąd Najwyższy nie dopatrywał się także podstaw do wznowienia

postępowania z urzędu, rzeczony wniosek należało ocenić jako oczywiście bezzasadny w rozumieniu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. i odmówić jego przyjęcia, bez wyznaczania skazanemu obrońcy z urzędu do sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2021 r. sygn. akt V KZ 20/21). W sytuacji bowiem, gdy *prima vista* jasny jest brak okoliczności wskazujących na zmaterializowanie się którejkolwiek z podstaw wznowieniowych wskazanych w art. 540 k.p.k., art. 540 lit. a k.p.k. lub art. 540 lit. b k.p.k., nieracjonalne i niecelowe byłoby kontynuowanie czynności procesowych mających doprowadzić do uzupełniania braków formalnych wniosku przez wyznaczenie skazanemu obrońcy z urzędu (czy zwolnienie go z obowiązku uiszczenia opłaty), skoro okoliczności wskazane przez skazanego obiektywnie nie mogą doprowadzić do wznowienia postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej.

[SOP]

[a!]